Magdalena Andersson: Tal på Socialdemokraternas 37:e partikongress

Talare
Magdalena Andersson
F.d. Sveriges statsminister

Datum
4 april 2013

Plats
Göteborg

Partivänner, jag vill inleda med att berätta om när min mamma en gång klev av tåget på stationen i Uppsala. Hennes livsresa hade börjat i soldattorpet i byn Granhammar i Vintrosa socken, fortsatt via arbetarkvarteren i Örebro och nu skulle hon – som den första i släkten – skriva in sig på universitetet. Hon var så stolt när hon klev av tåget, väldigt nervös förstås, men också fylld av förhoppningar inför framtiden och fast besluten att plugga flitigt och klara sina studier.

Där på perrongen slog hennes livsresa in på en ny bana och hon hade nått en station som hon nästan knappt hade kunnat drömma om. Det, mina vänner, är precis vad socialdemokratin handlar om – då och nu. Att möjliggöra dessa resor. Att alla, oavsett bakgrund, ska kunna kliva på tåget, sätta sig ner och kliva av en annan station – den station man har drömt om. För min mamma handlade det om universitetet i Uppsala. För andra handlar det om Viskadalens folkhögskola och jag är säker på att någon här och nu sitter och drömmer om att starta ett eget företag. För många unga är drömmen att kunna få sitt första jobb. Vi socialdemokrater har lagt räls för att göra de här resorna möjliga och det ska vi fortsätta att göra. Och det ska inte bara handla om en resa utan tvärtom – det ska vara möjligt att göra flera resor, hoppa på nya tåg, resa åt ett annat håll, men aldrig fastna utan alltid ha möjlighet att resa vidare. Socialdemokrati är att låta var och en av oss växa, utvecklas, uppfylla våra drömmar och nå vår fulla potential. Det är vårt mål, det är vårt medel och det är vår väg framåt, och det är därför jag är socialdemokrat.

Kamrater, min historia är en del av arbetarrörelsens historia. Jag är stolt över den. Vi ägnar inte vår tid åt att skriva om historien. Vi behöver inte skämmas över vårt förflutna och vi ägnar oss inte åt historierevisionism – till skillnad från vissa andra partier. Nej, vi är stolta över vår historia och den har vi också som utgångspunkt för framtiden, och nu inleder vi behandlingen av

Framtidskontraktet. Tillsammans ska vi slå fast vilka utmaningar vi ser för Sverige i framtiden och hur vi ska möta dem. Vi ska också mejsla ut de möjligheter vi ser för Sverige och hur vi bäst ska ta vara på dem. Vi är alla stolta över vår historia och efter den här behandlingen och den här kongressen ska vi se till att vara lika stolta för vår framtid. Vi kommer att ha underbara dagar framför oss!

Vi står också inför stora utmaningar i Sverige. Nästan 400 000 personer är arbetslösa. Långtidsarbetslösheten har nästan tredubblats sedan Fredrik Reinfeldt blev statsminister. Ungdomsarbetslösheten biter sig envist fast runt 25 procent. Nu är arbetslösheten högre än i alla jämförbara länder. Samtidigt sjunker skolresultaten för sjätte året i rad. Det här är naturligtvis helt oacceptabelt, så när vi nu stakar ut vägen framåt måste vår första prioritering vara att knäcka arbetslösheten och vända utvecklingen i skolan.

Samtidigt som vi ska göra det måste vi vara medvetna om att den ekonomiska världskartan ritas om. Jag tror att många här i salen och många medborgare till och från ställt sig frågan: ”Vad ska vi leva av i framtiden och vilken roll kommer Sverige att ha i den framtida ekonomin?” För det är ju så att den värld vi lever i förändras. Det betyder utmaningar men det betyder också möjligheter.

För det första fortsätter globaliseringen. Det betyder att nya ekonomiska stormakter är på väg att etablera sig på allvar. Konkurrensen blir hårdare för de svenska företagen och vi ser att de nya länderna börjar ta för sig inom allt mer kvalificerade områden. Men här finns också möjligheter, för när tillväxtekonomierna växer och tar för sig öppnas också nya marknader för de svenska exportföretagen. Här finns naturligtvis en möjlighet för Sverige att behålla och också stärka våra marknadsandelar, men då måste politiken kliva in. Då måste vi samverka. Det finns många nyliberaler som säger att politiken ska kliva åt sidan, sitta på läktaren och titta på, men så är det absolut inte i en globaliserad värld. Sverige som är ett litet land måste samla alla goda krafter och samverka. Tillsammans kan vi vara med i täten i den globala ekonomin.

För det andra måste världens länder samla sig för att möta klimatutmaningen. Vi måste lämna en levande jord till våra barn och barnbarn. Det är vårt moraliska ansvar men det är också ett ansvar som vi vill ta. Man kan också med krass ekonomisk argumentation tala för en omställning av produktionen. Det vi har sett är att råvarupriserna har fyrdubblats de senaste tio åren och det gör att

mer resurssnål teknik och fler hållbara energikällor inte bara är ett moraliskt ansvar utan också en fördel i världskonkurrensen.

För det tredje har vi en demografisk utveckling som innebär att befolkningen växer, åldras och flyttar. Vi har en åldrande befolkning på norra halvklotet som naturligtvis skapar nya utmaningar och vi ser också en fortsatt urbanisering som ställer krav både på storstäder och på glesbygd. För att Sverige ska stå starkt i framtiden måste vi formulera en politik som knäcker arbetslösheten, vänder skolresultaten här och nu, och som ger ett svar på framtidens utmaningar – globaliseringen, klimatutmaningen och demografin. Det är den politiken som vi nu ska mejsla ut tillsammans.

Vad är då alternativet för Sverige? Jag kan stilla konstatera att regeringens politik inte har fungerat, och det är inte så konstigt eftersom själva idén bakom regeringen jobbpolitik är att sjuka och arbetslösa är lata och inte vill jobba. Bara man förstör försäkringarna och sänker skatten löser sig problemet av sig självt. Så enkelt är det uppenbarligen inte, kan vi konstatera efter sex och ett halvt år.

Men vad gör regeringen? I stället för att tänka om och ta tag i problem ägnar sig regeringen åt helt andra saker. Annie Lööf har nyligen deklarerat att vi inte ska införa månggifte. Det tycker jag är bra. Bra jobbat, Annie! Göran Hägglund vill inte heller införa månggifte. Jan Björklund å sin sida verkar tycka att den ekonomiska krisen i Europa är ett tungt vägande skäl för att Sverige ska gå med i euron här och nu. Det känns inte så bra, tycker jag.

Fredrik Reinfeldt pratar inte alls särskilt mycket här hemma men han säger desto mer på toppmöten runt om i världen. I Davos förklarade han att problemet i Sverige är att svenska folket tjänar för bra. Men Fredrik Reinfeldt är skarp, för han säger tydligt och klart att det här pratar han inte om hemma i Sverige: ”...because it doesn´t sound very nice”. Nej, det låter inte så kul med sänkta löner – jag håller med dig, Fredrik!

Det är uppenbart att det här inte håller. Sverige behöver en regering som vågar prata om sin politik. Sverige behöver en regering som sätter jobben först och svenska folket förtjänar en regering som tar tag i problemen i stället för att skylla ifrån sig på någon annan. Sverige kan bättre – så mycket bättre!

Vi socialdemokrater står beredda. Vi vill sätta stopp för ungdomsarbetslösheten.

Vi vill minska klasstorlekarna och ge alla barn rätt till läxläsning. Vi vill bygga nya broar från de gamla jobben till de nya. Vi vill ge kommuner i hela landet möjlighet att utveckla sin verksamhet. Vi vill ta tillvara tillväxtpotentialen i hela landet. Vi vill ha den lägsta arbetslösheten i hela EU. Och vi vet vad som krävs för att Sverige ska bli världsledande. Ska framtida generationer få det bättre än vi krävs det mer samarbete och mer gemensamt ansvar – inte mindre.
Tillsammans, kamrater!

Socialdemokratins utmaningar gör inte halt vid Sveriges gränser. Vi har ett läge där finanskrisen har påverkat hela världsekonomin, inte minst på vår egen kontinent Europa. På vår kontinent ser vi i dag ohållbara statsfinanser, en rekordhög arbetslöshet och en hel ungdomsgeneration som har svårt att ta klivet ut i vuxenlivet. Det blir allt mer tydligt att högerns ensidiga åtstramningspolitik inte har fungerat.

Samtidigt är det viktigt att säga att delar av den politik som förespråkas från delar av vänsterkanten också är problematisk – att bara ropa på högre utgifter, ännu mer lån, ännu högre statsskulder är att göra det för lätt för sig. Resultatet blir skyhöga räntor och statsfinansiell kollaps. Det behövs en annan väg för Europa – inte ensidiga åtstramningar, inte oansvarig lånepolitik, utan en ansvarsfull politik som innehåller både besparingar och investeringar för framtiden. Det behövs en progressiv socialdemokratisk politik för Europa.

Det här var vår väg genom 1990-talskrisen. Samtidigt som vi sanerade budgeten genomförde vi Kunskapslyftet. Hundratusentals personer fick nytt hopp om framtiden. Då lärde vi oss läxan. Att sanera statsfinanserna var vårt svar på krisen. Att införa det finanspolitiska ramverket var vårt sätt att aldrig hamna där igen. Den läxa vi lärde oss på 1990-talet är precis samma läxa som Europa lär oss i dag. Arbetslösheten skenar och hopplösheten breder ut sig i de länder som inte har haft ordning och reda i statens finanser.

Det finanspolitiska ramverket gör att Sverige har stått sig starkt genom krisen. Hotet mot jobb och välfärd i dag heter inte ordning och reda i statens finanser. Hotet heter i stället skattesänkningar, en borgerlig politik där skattesänkningar i varje läge går före allting annat. Där skattesänkningar går före investeringar i järnvägen, trots att tusentals missar arbetstid när tågen inte går. Där skattesänkningar går före fler ungdomar på högskolan, trots att fler ungdomar än någonsin söker sig dit. Där skattesänkningar går före bra service i hela landet,

trots den utvecklingspotential vi ser. Där skattesänkningar på statlig nivå alltid går före kommunernas behov, trots de stora utmaningarna i välfärden.

Det är inte ramverken eller budgetreglerna det är fel på. Det är den borgerliga regeringens ideologiska låsning som är felet. Vår prioritering är tydlig. Investeringar för framtiden går före stora skattesänkningar och vi kommer alltid ta ansvar för välfärdens finansiering. Där går skiljelinjen i svensk politik och den striden vinner vi!

Partivänner, åter till stationen i Uppsala. Det har gått några år och det är dags för min mamma att rösta för första gången. Hon får ett brev av morfar: ”Örebro, onsdag kväll den 9 september 1962. Kära Birgitta…”

Sedan berättar morfar att man har plockat tio liter lingon under helgen men att det har regnat ganska mycket den senaste tiden, så åkern i Granhammar är sur. Sedan skriver han: ”Nu ska vi tänka på mer aktuella saker, nämligen valet. Som du ser skickar jag med några sedlar från varje parti. Du har fått massor av skrivelser från alla håll, så jag kan inte skicka med allt, men några i alla fall. Du får väl rösta efter eget val sedan men min uppfattning är nog den att om inte Socialdemokraterna vore de bestämmande, så torde du knappast varit i Uppsala.”

Där fångar min morfar socialdemokratins själ. Socialdemokratin som möjliggörare, socialdemokratin som den rörelse som förstår att ett samhälle där alla får möjlighet att växa, utvecklas, nå sin fulla potential, ett samhälle där alla får möjlighet att nå framgång utifrån sina drömmar – ett sådant samhälle är också ett framgångsrikt samhälle. På så sätt hänger rättvisa och tillväxt ihop. Därför ska vi bygga fler tåg, fler stationer, lägga ut mer räls och få med oss alla på resan mot framtiden. Den resan börjar nu!

Källa
Manuskript hämtat från socialdemokraterna.se (2025-06-26)

Taggar
Politiska tal, Socialdemokraterna

URI
https://www.svenskatal.se/tale/magdalena-andersson-tal-pa-socialdemokraternas-37-e-partikongress